

Täysistunto

Torstai 7.3.2024 klo 16.00—18.03

2.1. Suullinen kysymys lakko-oikeuden rajaamisesta (Johanna Ojala-Niemelä sd)

Suullinen kysymys SKT 32/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten aloitetaan. — Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 **Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa rouva puhemies! Isänmaa on vakavassa kriisissä. Hallitus on omalla toiminnallaan ajanut Suomen työmarkkinat kaaokseen. Olette ottaneet työnantajien paikan sopimuspöydässä. Tämä on tietoinen valinta, ja vastuu on yksin teillä. Hallituksen aikaansaama poliittisten lakkojen aalto johtuu teidän jääräpäisyydestänne olla kuuntelematta toista osapuolta, työntekijöitä. Työntekijät ovat kyllä esittäneet hallitukselle vaihtoehtoja, mutta kieltäydytte kuuntelemasta ja neuvottelemasta.

Nyt tilanteen aukaisemiseksi tarvitaan johtajuutta. Sitä ei teiltä löydy, vaan Suomi-laiva ajaa kovaa vauhtia karille seurauksista piittaamatta. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri Purra, te lupasitte ennen vaaleja, että työntekijöiden lakko-oikeuteen ei kosketa. Oletteko valmis löytämään tasapuolisen, kaikkia osapuolia tyydyttävän ratkaisun tilanteeseen? Oletteko valmis avaamaan aidot neuvottelut, [Puhemies koputtaa] joissa kuunnellaan myös työntekijöitä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pidetään minuutin mittaisina kysymykset ja vastaukset, niin että saadaan enemmän täällä sitten niitä kysymyksiä ja vastauksia. Ja kukas vastaa? — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.03 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne työmarkkinoilla ja julkisessa taloudessa ylipäätänsä on hyvin huolestuttava. Hallitus vie eteenpäin hallitusohjelmansa mukaisia toimia, jotka ovat välttämättömiä. Työmarkkinoille esitetään toimia, joilla pyritään helpottamaan meidän työllistämisen mahdollisuuksia, helpottamaan yritysten toimintamahdollisuuksia, lisäämään meidän kilpailukykyä, korjaamaan niitä jäykkyyksien aiheuttamia ongelmia, jotka Suomeen ovat syntyneet. Valitettavasti suhteessa verrokkimaihimme me tulemme merkittävästi takana.

Lakoista, poliittisista lakoista, jotka on suunnattu hallitusta ja hallitusohjelmaa vastaan, vastaavat yksinomaan ne käynnistäneet tahot eli tässä tapauksessa ay-liitot ja niiden johtajat. Hallitus on koko ajan neuvotellut tietyistä kysymyksistä, on ollut työryhmiä. Valitettavasti työryhmiin eivät kaikki ole halunneet osallistua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Ensimmäisen lisäkysymyksen esittää edustaja Ojala-Niemelä.

16.04 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äskeisen vastauksen perusteella varapääministeristä ei ole sopijaksi. Pääministeri ei ole paikalla ratkomassa akuuttia työmarkkinakriisiä tai edes täällä kyselytunnilla, vaan Euroopan oikeistopuolueiden vaalikampanjan lanseerausjuhlissa. Onko tämä pääministerin tärkeysjärjestys asioille?

Työelämän heikennykset osuvat pahasti palkansaajiin. [Vilhelm Junnilan välihuuto] Ensinkin lakko-oikeutta rajataan, sitten työttömyysturvaa leikataan ja työehtoja heikennetään. Kaiken lisäksi ministeri Satonen on perustellut heikennyksiä väärillä tiedoilla täällä eduskunnassa. Ministeri Satonen, olette itsekkin täällä tällä viikolla todennut, että palkansaajien jättämä kompromissiesitys ei ole hirveän kaukana hallituksen jättämästä esityksestä. Jos ratkaisu ei ole kaukana, miksi ette tartu siihen? Ettekö te halua ratkaista tätä aiheuttamaanne kaaosta, vai onko jokin taustalla vaikuttava taho kieltänyt teitä neuvottelemasta ja sopimasta työntekijöiden kanssa? [Välihuutoja oikealta]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri Satonen.

16.05 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korjataan ensinnäkin sen verran, että taisin sanoa niin, että myötätuntolakkojen osalta tämä SAK:n esitys ei ole hirveän kaukana siitä hallituksen esityksestä, joka on eduskunnassa. Esimerkiksi poliittisten lakkojen osalta se on varsin kaukana, ja paikallisessa sopimisessa on asioita, joita SAK on tuonut esille ja joita he voivat nyt lausuntokierroksella myös virallisesti lausua. Kun se lausuntokierros on käyty, niin sen jälkeen päätetään niistä yksityiskohdista, jotka tähän paikalliseen sopimiseen liittyvät. Mutta ei tämä päätöksenteko voi olla sellaista, että vain yhden osapuolen näkökulma otetaan huomioon, vaan kaikki muutkin osapuolet lausuvat siihen — siihen lausuvat Suomen Yrittäjät, työnantajapuoli ja muut ammattiliitot, ja sen jälkeen katsotaan sitä lopullista ratkaisua. Esimerkiksi tähän työrauhalaikiin, joka täällä eduskunnassa nyt on, jätti eriävän mielipiteen palkansaajapuoli mutta myös työnantajapuoli, ja hallituksen ehdotus on niiden kahden näkemyksen välistä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Lyly.

16.06 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viisas hallitus tässä talous- ja työllisyystilanteessa rauhoittaisi ensimmäisenä työmarkkinat. Palkansaajajärjestöiltä on tullut viime aikoina monia ehdotuksia siitä, miten tätä ongelmatilannetta voitaisiin ratkaista — viimeksi tällä viikolla. Hallitus kuitenkin jääräpäisesti pitää kiinni siitä, että mennään vain hallitusohjelman mukaan eikä sivuille vilkaista ja toteutetaan sitä työnantajien tekemää linjaa, joka teillä on hallitusohjelmassa. Ja työnantajat ovat takavasemmalla odottamassa, miten hallitus tässä pärjää.

Nyt kun te huomenna kokoonnutte, arvoisa ministeri Satonen, niin kysyttkö te osallistujilta siellä, miten tämä umpisolmu aukaistaan ja miten tästä päästään neuvotellen eteenpäin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Satonen.

16.07 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten valtiovarainministeri sanoi: Jos tässä nyt joku puhuu umpisolmusta, niin se on niiden aiheuttama, jotka näitä lakkoja tässä järjestävät. [Välihuutoja] Siis se on aivan päivänselvä asia. Se huomina keskustelutilaisuus, jonka pääministeri vetää ja jossa olen myös mukana, keskittyy nimenomaan tähän vientivetoiseen palkkamalliin, koska siinä asiassa, luulen, on hyvin laaja yksimielisyys jopa tässä salissa. Siinä asiassa olisi saatavissa kaksikantaisen neuvottelujen kautta paras mahdollinen lopputulos, ja sen takia sitä haetaan.

Näitten muiden asioiden osalta, kuten olen tässä jo koettanut kuvata, on se, että jokaista lakia on valmisteltu kolmikantaisessa työryhmässä, ja siellä on otettu huomioon yksityiskohdissa niitä näkemyksiä molemmiin puoliin, mutta ei etujärjestöllä voi olla veto-oikeutta siihen, mimmoisia lakeja hallitus voi tuoda eduskuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Malm.

16.08 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä ministerin puheenvuoro nyt kuulostaa vähän siltä, että hallitukselta ovat hanskat tippuneet jo ai-koja sitten. [Välihuutoja oikealta] Ministeri Satonen, te olette toistuvasti sanonut, että lakko-oikeuden rajoittaminen perustuu Ruotsin voimassa olevaan oikeuskäytäntöön, ja tämä ei pidä paikkaansa. Te olette antanut eduskunnalle väärää tietoa. On aika myöntää, että olette puutteellisesti valmistautunut lakiesitykseen, jolla kajotaan merkittäväällä tavalla suomalaisen yhteiskunnan peruseräpäätteisiin, joihin kuuluu sananvapaus, mielipiteen kunnioittaminen ja lakko-oikeus.

Tämän lisäksi lakiesityksessä on virhe. Hallituksen esityksessä sanotaan, että esitettyjen lakkojen rajoittaminen säästää työaika- vuodessa arviolta 260 000 tuntia eli yhden tunnin jokaista työllistä kohden. Se ei pidä paikkaansa. Oikea luku on kuusi minuuttia eikä yksi tunti. Eikö nyt olisi jo syytä vetää pois väärin perustein tuotu laki täältä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja ministeri Satonen.

16.09 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen puhunut oikeuskäytännöstä, kun olisi pitänyt puhua oikeuskirjallisuudesta — sen myönnän, näin on — mutta sitä voi sitten varmaan arvioida, kun työelämä- ja tasa-arvovaliokunta järjestää kuulemisensa, miten Ruotsissa sitten tulkitaan tämä asia, mutta se on nyt ihan oma kysymyksensä.

Me ollaan tekemässä nyt Suomelle lainsäädäntöä, ja minusta jokaisen se pitäisi ymmärtää, kun me katsotaan niitä eilen tulleita lakkoilmoituksia, että voiko todellakin olla Suomessa niin, että kuka tahansa voi mistä tahansa syystä koska hyvänsä ilmoittaa, että nyt on poliittinen lakko, ja se voi johtaa jopa siihen, että meillä esimerkiksi tulee polttoaineen saatavuuden kanssa ongelmia. Onko todellakin niin, että meillä ei ole tarpeen tehdä lainsäädäntöä, jossa määritellään pelisäännöt poliittisille lakkoille? [Vilhelm Junnila: Veronmaksaja kärsii!] Nyt se laki on täällä eduskunnassa, ja tämä eduskunta päättää sitten, missä muodossa se etenee.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2024 vp

16.11 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt pahasti näyttää siltä, että tämä tilanne työmarkkinoilla on kirpoamassa hallituksen otteesta. Valtiovarainministeri ja hänen puolueensa edustajat pyrkivät kärjistämään tilannetta [Vilhelm Junnila: Hekö niitä lakkoja järjestelivät?] sen sijaan, että täällä etsittäisiin ratkaisuja. Kun pääministeri on Bukarestissa, niin kyllä nyt katseet kohdistuvat teihin, hyvä työministeri. Ja kun te olette toistuvasti sanonut, että vaihtoehtoja ja neuvotteluhaluukkuutta pitäisi löytyä, niin tässähän tiistaina kuultiin, että palkansaajat ovat tehneet erittäin merkittävän vastaantulon keskeisissä asioissa, mitä tulee niin työtaistelulainsäädäntöön kuin paikalliseen sopimiseen ja moneen muuhun — niin merkittävän, että te jopa itse myönsitte A-studiossa, että lähelle on jo tultu. [Ben Zyskowicz: Yhdessä asiassa!] Ja ilmeisesti on niin, että te olette saanut tämän tarjouksen jo aikaisemmin, viikkoja sitten.

Ministeri Satonen, teidän vastuullanne on se, mitä työmarkkinoilla tapahtuu. [Perussuomalaisen ryhmästä: Tarjous, josta ei voi kieltäytyä!] Kertokaa nyt eduskunnan edessä: Oletteko edes esittänyt kertaakaan pääministerille, että eikö olisi aika [Puhemies koputtaa] ottaa kokonaisuus pöydälle ja neuvotella asia ja vakauttaa työmarkkinat? Oletteko esittänyt tätä pääministerille? [Vilhelm Junnila: Eloranta kysyy!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Satonen.

16.12 **Työministeri Arto Satonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä luulen, että tällaiset keskinäiset keskustelut eivät ole sellaisia, että niitä lähdetään täällä avaamaan. Mutta on totta, kuten sanoin, että myötätuntolakkojen osalta ei olla hirveän kaukana. Valitettavasti Jarkko Eloranta kyllä kommentoi sen minun puheenvuoroni jälkeen, että vähän kauempana ollaan, mutta toivon, että olen itse oikeassa, että niin kaukana ei olla. Ja kuten sanoin, se toinen keskeinen kohta, johon SAK on myös tässä viitannut, liittyy paikalliseen sopimiseen, ja se asia on nyt kesken. Se on lausuntokierroksella, ja minä nyt oletaisin, että SAK myös virallisesti lausuu niitä samoja asioita, jotka on tuonut julkisuuteen. Sen jälkeen on paikallaan katsoa se asia.

Mutta jos joku eilen seurasi, kun Teollisuusliiton edustaja ja Suomen Yrittäjien edustaja olivat A-studiossa tästä asiasta keskustelemassa, niin sen keskustelun jälkeen jokainen varmaan ymmärsi, että jos tässä haetaan jotain neuvotteluratkaisua näiden osapuolten kesken, se ei ratkea sitä kautta ikinä, [Välihuutoja vasemmalta] vaan se vaatii nimenomaan sen, että me tuomme lainsäädännön, jossa huomioidaan eri osapuolten näkemyksiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Täällä on monella ryhmällä kysymys samasta teemasta, jotenka lähdetäänpä käymään niitä tässä välissä läpi. Palataan kyllä sitten kaikkiin ryhmiin vielä tämän asian tiimoilta.